

Sygn. akt I ACa 952/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Jastrzębska (spr.)
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. O. i E. O.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt II C 487/14

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. w ten sposób, że zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów 87 853,51 (osiemdziesiąt siedem tysięcy osiemset pięćdziesiąt trzy i 51/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 października 2017 roku, a w pozostałej części powództwo oddala;

b) w punkcie 3. o tyle, że rozliczenie kosztów przez Referendarza sądowego winno nastąpić przy przyjęciu, że powodowe wygrali proces w 73%;

2) w pozostałej części apelację oddala;

3) zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 1 606 (tysiąca sześciuset sześciu) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Ewa Jastrzębska	SSA Joanna Kurpierz
-------------------------------------	---------------------	---------------------

Sygn. akt: I ACa 952/16

UZASADNIENIE

Powodowie W. O. i E. O. domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 79 088,05 zł stanowiącej równowartość kwoty 23 182,78 CHF przeliczoną według średniego kursu franka szwajcarskiego wobec złotego na dzień 7 lipca 2014 r., a pismem z dnia 22 marca 2016 r. rozszerzyli żądanie pozwu domagając się zapłaty od pozwanego kwoty 32 369,99 CHF przeliczonej na polskie złote według średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego wydanie orzeczenia.

Uzasadniając żądanie pozwu powodowie wskazali, że w dniu 7 listopada 2007 r zawarli z pozwanym umowę kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF, mocą której pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie 7888 834,69 zł, kwota ta wówczas stanowiła 372 971,48 CHF, spłata kredytu miał nastąpić w 360 ratach miesięcznych. W dniu 11 lutego 2011 został sporządzony aneks nr (...) do umowy tego kredytu a zawarcie tegoż aneksu spowodowało zwiększenie zobowiązania powodów wobec banku. W dniu 7 stycznia 2014 roku powodowie złożyli oświadczenie o uchyleniu od skutków prawnych swojego oświadczenia woli aneksu nr (...) z dnia 11 lutego 2011 roku jako złożonego pod wpływem błędu, uzasadniali to faktem, iż w chwili składania oświadczenia pozostawali pod wpływem błędu wywołanego zapisami aneksu o wysokości oprocentowania.

Pozwany (...) Bank S.A. w K. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarzucił, że w pozwie nie wykazano wszystkich okoliczności uprawniających powodów do uchylenia się od skutków rzekomego błędu. Ponadto pozew pomija zupełnie to, że uchylenie się od skutków prawnych aneksu rodzi po stronie powodów automatycznie zaległość, którą powinni uregulować jednorazowo. W toku obowiązywania aneksu powodowie nie spłacali bowiem w ogóle odsetek, a aneks zawierał postanowienie zmieniające sposób przeliczenia kursu CHF z kursu bankowego na kurs NBP korzystniejszy dla powodów. Uchylenie się od skutków oświadczenia woli powoduje, że należność powodów powinna zostać przeliczona po innym kursie. Co do wysokości opłaty z aneksu pozwany wyjaśnił, że brzmienie paragrafu 8 aneksu dawało podstawę do obliczenia opłaty w wysokości 6748,24 zł.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 czerwca 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powodów na zasadzie ustawowej wspólności małżeńskiej kwotę 131.422,15 zł z ustawowymi odsetkami z opóźnienie od dnia 30 czerwca 2016r.;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. zasądził od pozwanego na rzecz powodów na zasadzie ustawowej wspólności małżeńskiej koszty procesu przyjmując, że rozliczenie ma nastąpić na zasadzie art. 100 zd. 2 k.p.c. pozostawiając wyliczenie należnych powodom kosztów Referendarzowi sądowemu.

Ustalił w uzasadnieniu, że w dniu 7 listopada 2007 roku powodowie zawarli z pozwanym umowę nr (...) o kredyt hipoteczny w kwocie 788 834,69 zł indeksowany do CHF. W dniu zawarcia umowy wartość kredytu wynosiła 372 971,48 CHF. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 5,01 procent. Przyjęto formułę spłaty w równych ratach. Okres spłaty wynosił 360 rat, a to 30 lat.

Dowód: umowa kredytu z dnia 7 listopada 2007 r. k 14-25

Powodowie nie mieli żadnych problemów ze spłatą kredytu spłacali wszystkie raty terminowo. Mimo tego skontaktował się z powodami w 2011 roku pracownik banku informując powodów o bardzo korzystnej ofercie jaką

bank ma dla nich. Dzięki tej ofercie miała zmniejszyć się rata kredytu i oprocentowanie. Powodom przedstawiono załącznik nr 1 obowiązujący od dnia 10 maja 2011 roku zawierający informację o aktualnym saldzie kredytowym na dzień 31 maja 2015 r. w kwocie 365 281,60 CHF, przewidzianym saldzie kredytowym na dzień 30 kwietnia 2013 r. w kwocie 348 447,90 CHF oraz kwocie odsetek w wysokości 0,00 CHF. Ta informacja dodatkowo utwierdziła powodów w przekonaniu, że zawarcie aneksu nr (...) spowoduje obniżenie rat kredytu i nie wpłynie na wysokość całego kapitału.

Dowód : zeznania powodów.

W dniu 11 lutego 2011 roku sporządzono aneks nr (...) do w/w umowy kredytu. Jako powód wprowadzenia tego aneksu podano drastyczny wzrost kursu franka szwajcarskiego wobec złotego. Warunki aneksu nr (...) przewidywały spłatę kredytu według kursu NBP oraz zawieszenie spłat raty odsetkowej w okresie jego obowiązywania tj. od 30 maja 2011 do 30 kwietnia 2013 roku. Powodowie zobowiązali się do zapłaty 24 rat kapitałowych po 731,90 CHF każda plus prowizję za sporządzenie aneksu w wysokości 1,65 procent istniejącego salda zadłużenia na moment podpisania aneksu . Odsetki należne za okres obowiązywania aneksu zostały doliczone do wartości kredytu pozostającego do spłaty po zakończeniu i rozliczeniu aneksu nr (...) i powiększyły saldo zadłużenia do kwoty 384 66,05 CHF. Odsetki te jako część należności pozostającej do spłaty podlegały oprocentowaniu przyjętą dla kredytu stopą procentową.

Dowód: aneks nr (...) do umowy kredytu hipotecznego k 26-28, pismo pozwanego z dnia 25 maja 2011 r wraz z załącznikiem k 29-31.

W okresie kiedy podpisywano aneks nr (...) nie zanotowano wyraźnych zmian kursowych, a kurs CHF/PLN poruszał się w trendzie pobocznym, co nie zapowiadało drastycznego wzrostu zadłużenia i wzrostu miesięcznej raty. Bank w związku z wprowadzeniem aneksu nr (...) przedstawił symulację kosztów obsługi kredytu. Obejmowała ona jednak jedynie najbliższe dwa lata nie pokazywała jak będzie wyglądała dalsza spłata tj. po wygaśnięciu programu M. (...) – NBP. Wprowadzało to kredytobiorcę w błąd dotyczący wysokości narastającego zadłużenia. Nawet użycie nazwy oferty banku (...) sugerowało, że pomoc dla kredytobiorców zaangażowany jest bank centralny co nie miało nic wspólnego z rzeczywistością i także potencjalnie mogło wprowadzać klientów banku w błąd, kojarząc się z bezpieczeństwem i pomocą ze strony państwa. Karencja w zakresie spłaty czy to odsetek jak było w przypadku powodów czy to kapitału nigdy nie jest korzystna dla kredytobiorcy.

Stosowana jest w sytuacji gdy kredytobiorca ma problem ze spłatą swojego zadłużenia. W przypadku kredytu powodów, którzy nie mieli żadnych problemów ze spłatą rat zmiana warunków umowy wprowadzona aneksem nr (...) spowodowała kumulację odsetek tj. bank doliczył je po wygaśnięciu aneksu do kapitału. Spowodowało to powiększenie kwoty zadłużenia podstawowego i jako element kapitału do zapłaty podlegało oprocentowaniu. Informacje, które przekazał kredytobiorcom bank przed zawarciem aneksu nr (...) były niepełne i nieprzejrzyste. Nie pozwoliły powodom prawidłowo ocenić ryzyka i naraziły ich na dodatkowe wysokie i nieuzasadnione koszty obsługi zadłużenia. W sytuacji gdyby nie doszło do podpisania przez powodów aneksu nr (...) to wartość spłaty kredytu wyniosłaby 449 081,66 z czego odsetki to kwota 76 110,18 CHF . Po podpisaniu aneksu nr (...) łączna wartość spłaty kredytu to 481 451,65 CHF z czego odsetki to 108 451,65 CHF. Zastosowanie aneksu nr (...) naraziło kredytobiorców na wzrost kosztów obsługi o łącznej wysokości 32 369,99 CHF . O taką kwotę większe jest zadłużenie powodów z tytułu umowy kredytu zawartej z pozwanym.

Dowód : opinia biegłej J. C. k. 250 261 oraz nagranie z rozprawy.

Pismem z dnia 14 maja 2013 roku pozwany bank poinformował powodów o zakończeniu się oferty specjalnej i przedstawił powodom nowy harmonogram spłaty kredytu. Jednocześnie bank poinformował powodów o wysokości całkowitego kosztu kredytu, a to 415 202,50 PLN i saldzie niewymagalnego kredytu do spłaty a to 384 767,36 CHF z korespondencji banku wynikało że rata kredytu to 1657,41 CHF.

Po otrzymaniu korespondencji z banku powodowie wystosowali do pozwanego pismo w dniu 31 lipca 2013 roku. W odpowiedzi na to pismo pozwany w piśmie z dnia 20 sierpnia 2013 roku wskazał co składa się na rzeczywiste saldo kredytu po zakończeniu obowiązywania aneksu nr (...).

Dowód: pismo pozwanego z dnia 20 sierpnia 2013 r. k34-35

W dniu 7 stycznia 2014 roku powodowie złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli aneksu nr (...) z dnia 11 lutego 2011 roku do umowy kredytu hipotecznego z dnia 7 listopada 2011 roku. W treści tego oświadczenia powodowie wskazali, że znajdowali się w chwili podpisywania aneksu pod wpływem błędu wywołanego zapisami aneksu i tak – zgodnie z paragrafem 1 pkt1 zd.1 aneksu oprocentowanie kredytu jest zmienne i na dzień sporządzenia aneksu wynosi 2,27 procent w skali roku, a zdanie ostatnie stanowiło iż sposób oprocentowania określa umowa. Umowa z kolei w paragrafie 1 pkt 3 stanowiła, że oprocentowanie kredytu jest zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosi 5,01 % w skali roku na które składa się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży banku która wynosi 2,17 procent. Tak sformułowana treść aneksu w konfrontacji z umową kredytu upewniała kredytobiorców, że oprocentowanie kredytu w momencie sporządzania aneksu to 2,27 procent w skali roku . Natomiast treść § 1 aneksu pominęła w całości metodologię określenia tego oprocentowania, którą przyjęto w umowie podstawowej.

Dalej w oświadczeniu powodowie wskazali, że konsument w rozumieniu art. 22¹k.c. nie musi dysponować wiedzą co było przyczyną tak znacznego obniżenia oprocentowania kredytu . Stosując metodologię z umowy należało w aneksie sprecyzować, iż na oprocentowanie w wysokości 2,27 procent obowiązujące w dniu sporządzania aneksu składa się aktualna stawka (...) i stałą marżę banku która wynosi 2,17 procent. Bezpośrednio po tej informacji celem zastosowania metodologii zastosowanej w umowie bank powinien zawrzeć zapis o podwyższeniu na okres 24 miesięcy marży banku o 2,25 procent. Powodowie w swoim oświadczeniu wskazali, że dokumentem potwierdzającym wprowadzenie kredytobiorców w błąd jest załącznik nr 1 obowiązujący od dnia 10 maja 2011 roku zawierający informację o aktualnym saldzie kredytowym na dzień 31 maja 2015 r. w kwocie 365 281,60 CHF przewidzianym saldzie kredytowym na dzień 30 kwietnia 2013 r. w kwocie 348 447,90 CHF oraz kwocie odsetek w wysokości 0,00 CHF.

Zgodnie z informacją banku zawartą w piśmie z dnia 20 sierpnia 2013 r. rzeczywiste saldo kapitału kredytu w dniu wejścia życie aneksu wynosiło 359 061,49 CHF, natomiast kwota 366 013,50 CHF powstała w wyniku doliczenia kwot 6 748,24 CHF z tytułu prowizji oraz 203,77 CHF z tytułu kapitalizacji zaległości na dzień wejścia w życie aneksu. Ponadto w dniach 24 listopada 2011 oraz 21 listopada 2012 roku bank dwukrotnie podwyższył saldo kapitału z tytułu składki ubezpieczeniowej od OC odpowiednio w kwotach 1938,05 CHF i 1901,41 CHF. Powodowie w treści swojego oświadczenia o odstąpieniu od umowy wskazali, że dysponując tym załącznikiem oraz załącznikiem nr 1 z datą obowiązywania od 21 listopada 2011 roku przyjęli, że saldo kredytowe do spłaty na dzień wygaśnięcia aneksu w zależności od kursu franka do złotego będzie oscylowało wokół wartości podanych w tych aneksach, a miesięczne raty po wygaśnięciu aneksu będą oscylowały w granicach 1138-1151 CHF. Rzeczywiste skutki finansowe aneksu zostały przez pozwanego przedstawione dopiero w załączniku nr 1 obowiązującym od dnia 10 maja 2013 . Załącznik ten zawiera informację , iż aktualne saldo kredytowe wynosi 384 767,36 CHF a rata miesięczna 1657,41 CHF. Powodowie uchylając się od swego oświadczenia z uwagi na błąd wskazali, że w aneksie w żadnym jego fragmencie nie informuje się o pobieraniu umownych odsetek i doliczaniu tych odsetek wraz z podwyższoną marżą banku do kapitału w dniu wygaśnięcia aneksu. Mowa jest wyłącznie o doliczeniu odsetek z tytułu podwyższenia marży Błąd został przez kredytobiorców wykryty z chwilą otrzymania załącznika nr 1 z dnia 10 maja 2013 r tj. w drugiej połowie 2013 roku.

Dowód: oświadczenie powodów z dnia 7 stycznia 2014 r. k 36-39 ,pismo pozwanego do powoda z dnia 14 maja 2013 r wraz z nowym harmonogramem spłat k 32-33.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd pierwszej instancji oparł się na dokumentach prywatnych powyżej szczegółowo wymienionych, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron. Były to zresztą dokumenty autorstwa pozwanego. Sąd pierwszej instancji dał wiarę zeznaniom powodów uznając je za logiczne i spójne. Podstawą ustaleń sądu pierwszej instancji w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych była opinia biegłej J. C.. Opinia jest logicznie poprawna, a zastosowane w niej twierdzenia z punktu widzenia wiedzy specjalistycznej również należy uznać

za prawidłowe. Biegła biorąca udział w opracowaniu opinii dysponowała wiadomościami specjalnymi do sporządzenia stanowczej opinii. Opinia ta jest zgodna z zasadami wiedzy oraz doświadczenia życiowego, pełna, jasna, wewnętrznie spójna. Opinia opiera się na wystarczającym materiale. Jej sformułowania pozwalają na zrozumienie zawartych w niej ocen i poglądów, a także sposób dochodzenia do nich. Sąd nie podzielił natomiast wniosków wypływających z opinii biegłego M. B.. Wskazał, że wyliczenia tego biegłego stoją w sprzeczności z wyliczeniem samego pozwanego, który sam powiadomił powodów o zwiększeniu się salda kredytu.

Podstawą ustaleń sądu nie mogła być opinia biegłego B. z uwagi na jej niekompletność, biegły wyliczył bowiem skutki finansowe aneksu nr (...) jedynie do listopada 2014 roku, tymczasem niekorzystne skutki zawarcia aneksu nr (...) będą kumulowały się do końca obowiązywania umowy kredytu.

Zdaniem sądu pierwszej instancji powództwo jest zasadne.

W okolicznościach niniejszej sprawy powodowie mieli bowiem podstawy do uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli działającego pod wpływem błędu (art. 84 kc). Zdaniem sądu pierwszej instancji powodowie wykazali, że składając oświadczenie woli i zawierając aneks nr (...) do umowy kredytowej działali pod wpływem błędu który dotyczył treści czynności prawnej. Podkreślił sąd pierwszej instancji, iż powód jako profesjonalista nie powinien, znając historię kredytu powodów w ogóle występować z propozycją zawarcia aneksu nr (...). Taka oferta mogła bowiem być składana jedynie osobom które miały problemy z płatnościami swojej raty, co w przypadku powodów nie miało miejsca. Wstrzymanie płatności czy to kapitału czy odsetek jak to wskazał biegła C. zawsze w dłuższym okresie czasu powoduje skutki niekorzystne dla kredytobiorcy. W określonych sytuacjach gdy kredytobiorca np. ma problemy finansowe jest propozycją korzystną lecz tak nie było przypadku powodów. W okresie kiedy podpisywano aneks nr (...) nie zanotowano wyraźnych zmian kursowych, a kurs (...)/PLN poruszał się w trendzie pobocznym, co nie zapowiadało drastycznego wzrostu zadłużenia i wzrostu miesięcznej raty. Bank w związku z wprowadzeniem aneksu nr (...) przedstawił symulację kosztów obsługi kredytu. Obejmowała ona jednak jedynie najbliższe dwa lata nie pokazywała jak będzie wyglądała dalsza spłata tj. po wygaśnięciu programu M. (...) – NBP. Wprowadzało to kredytobiorcę w błąd dotyczący wysokości narastającego zadłużenia. Nawet użycie nazwy oferty banku (...) sugerowało, że pomoc dla kredytobiorców zaangażowany jest bank centralny co nie miało nic wspólnego z rzeczywistością i także potencjalnie mogło wprowadzać klientów banku w błąd, kojarząc się z bezpieczeństwem i pomocą ze strony państwa. Użyte w aneksie sformułowania odnośnie oprocentowania kredytu wprowadziły powodów w błąd. Sformułowanie z § 1pkt1 aneksu było jednoznaczne. Określało wysokość oprocentowania kredytu na 2,27 procent w skali roku. Powodowie wyrazili zgodę na zawarcie aneksu właśnie z uwagi na tak znaczną obniżkę jego oprocentowania. Dokumentem który potwierdza że powodów wprowadzono w błąd jest załącznik nr 1 z dnia 10 maja 2011 roku zawierający informację o aktualnym saldzie kredytowym nadzień 31 maja 2011 r w kwocie 365 28,60 CHF przewidzianym saldzie kredytowym na dzień 3004 2013 r. w kwocie 348 44790 CHF oraz kwocie odsetek 0,00 CHF. Zawierając aneks nr (...) powodowie dysponowali załącznikiem nr 1 i przyjęli, że saldo kredytowe na dzień wygaśnięcia aneksu w zależności od kursu franka będzie oscylowało wokół wartości podanych w tych aneksach a rata oscylował będzie w granicach 1138- 1151 CHF. Tymczasem zgodnie z informacją pozwanego z dnia 20 sierpnia 2013 roku rzeczywiste saldo kapitału z chwilą wejścia w życie aneksu wynosiło 359 061,49 CHF. Podkreślił sąd pierwszej instancji, że aneks w żadnym jego fragmencie nie informuje o nie pobieraniu umownych odsetek i doliczaniu tych odsetek do kapitału w dniu wygaśnięcia aneksu. Mowa jest wyłącznie o doliczaniu odsetek z tytułu podwyższania marży. Te nieprecyzyjne sformułowania aneksu nr (...) wprowadziły powodów w błąd co do treści czynności prawnej w zakresie oprocentowania kredytu i wpływu aneksu na ogólne zadłużenie. Gdyby powodowie wiedzieli o tym jak faktycznie oprocentowane jest ich zadłużenie w okresie obowiązywania aneksu i jak wzrosło saldo ich kredytu liczone we frankach szwajcarskich nie złożyliby oświadczenia woli w dniu 11 lutego 2011 roku. Powodowie o swoim błędzie dowiedzieli się w połowie maja 2013 roku z pisma pozwanego w którym określono ich raty i saldo kredytowe stąd też zachowali składając oświadczenie o uchyleniu się od skutków swojego oświadczenia jako złożonego pod wpływem błędu roczny termin, o którym mowa w kodeksie cywilnym.

Powodowie składając oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych swojego oświadczenia nie domagali się w pozwie ustalenia nieważności aneksu, ale skonstruowali żądanie odszkodowawcze(oczywiście przesłankowo

wskazując na nieważność swojego oświadczenia). Zdaniem sądu pierwszej instancji powodom została wyrządzona szkoda .

Pozwany podnosił, że zawarcie aneksu nie spowodowało po stronie powodów żadnej szkody skoro przez okres dwóch lat nie płacili pełnej raty, a jedynie kapitał. Nadto raty przeliczane były według korzystniejszego kursu. Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia szkody, które w doktrynie definiuje się niejednolicie. Przeważa stanowisko, że szkoda majątkowa to różnica między stanem majątkowym poszkodowanego, który powstał po nastąpieniu zdarzenia powodującego uszczerbek, a stanem jaki by istniał, gdyby to zdarzenie nie nastąpiło.

W tych okolicznościach uznał sąd pierwszej instancji, że zawarcie aneksu nr (...) wyrządziło powodom szkodę ich pasywa zwiększyły się o kwotę wskazaną w opinii biegłej C.. W tym stanie rzeczy kwotę tą należało zasądzić po przeliczeniu jej na PLN według kursu z dnia poprzedzającego wydanie orzeczenia w sprawie. O odsetkach sąd ten orzekł zgodnie z treścią art. 481 k.c. Skoro bowiem odszkodowanie zasądzono w cenach obowiązujących w dniu wydania orzeczenia zasadnym było zasądzenie odsetek od tej chwili.

Rozstrzygnięcie o kosztach oparł sąd pierwszej instancji na treści art.100 zd.2 k.p.c. powodowie bowiem wygrali proces zarówno co do zasady w całości jak i co do wysokości w przeważającej części . Szczegółowe wyliczenie kosztów pozostawił ten sąd referendarzowi sądowemu.

Od wyroku tego apelację wniósł pozwany.

Wyrok zaskarżył w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego:

- 1.art. 84§1 kc przez przyjęcie, że doszło do wprowadzenia w błąd powodów i skutecznego uchylenia się od skutków prawnych zawartego aneksu,
- 2.art.88§1 kc przez ustalenie, że doszło do skutecznego uchylenia się od skutków aneksu, przyjmując go jednocześnie za podstawę do obliczenia należności zasądzonej powodom,
- 3.art 361§2 kc przez przyjęcie za podstawę zasądzonego odszkodowania nieważnego aneksu i zasądzenie kwot, których powodowie nie uiszcili i nie uiszczą,

II. sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego:

- 1.przez ustalenie, że pozwany sformułował postanowienia aneksu w sposób wprowadzający w błąd, co skutkuje uznaniem skuteczności uchylenia się od skutków aneksu,
- 2.oparcie rozstrzygnięcia na opinii zawierającej błędy merytoryczne i sformułowane przez osobę w sposób oczywisty nastawioną polemicznie do pozwanego.

W oparciu o te zarzuty wnosił o zmianę wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz stosowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna w części dotyczącej ustalenia przez sąd I instancji wysokości szkody powodów, w pozostałym zakresie na uwzględnienie nie zasługiwała.

Wbrew bowiem zarzutom skarżącego podziela Sąd Apelacyjny ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji, w części dotyczącej zawarcia przez strony umowy z dnia 7 listopada 2007r o kredyt hipoteczny i jej treści, gdyż ustaleń tych dokonał sąd pierwszej instancji w oparciu o umowę łączącą strony, której prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, jak też ustalenia, że powodowie spłacali raty kredytu terminowo, a inicjatywa

zawarcia aneksu nr (...) do umowy wyszła od pozwanego banku, gdyż zeznań powodów w tej części pozwany nie kwestionował, podziela też Sąd Apelacyjny ustalenia sądu pierwszej instancji w części dotyczącej zawarcia w dniu 11 lutego 2011r aneksu nr (...) do umowy i jego treści, faktu, iż pozwany skierował do powodów pismo z dnia 14 maja 2013r. i 20 sierpnia 2013r., a powodowie do pozwanego pismo z dnia 31 lipca 2013r. i ich treści oraz, że powodowie w dniu 7 stycznia 2014r. złożyli pozwanemu oświadczenie o uchyleniu się przez powodów od skutków prawnych oświadczenia woli – aneksu nr (...) i jego treści albowiem ustalenia te poczynione są przez sąd na podstawie dokumentów prywatnych, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała.

Pozwany w pierwszym rzędzie zarzucał w apelacji, iż powodowie nie mieli podstaw do uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli zawartego w aneksie nr (...) albowiem nie ma podstaw do przyjęcia, że pozwany sformułował aneks w sposób niejasny, wprowadzający w błąd. Zarzut ten jest w ocenie Sądu Apelacyjnego chybiony.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 84 §1 k.c., w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć.

Rację ma sąd I instancji, że błąd stanowi wadę oświadczenia woli, polegającą na tym, że składający je działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie albo pod wpływem braku takiego wyobrażenia. Możliwość uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu uzależniona jest od spełnienia kilku przesłanek. Po pierwsze, musi wystąpić błąd co do treści czynności prawnej, po drugie, musi to być błąd istotny. Definicję błędu istotnego formułuje art. 84 § 2 k.c., powołując dla obiektywizacji oceny istotności błędu miernik rozsądnego działania. Przepis ten wskazuje, że błąd jest istotny, jeżeli zachodzi taka sytuacja, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści.

W orzecznictwie podkreśla się, że warunkiem prawnej doniosłości błędu w świetle art. 84 k.c. jest przede wszystkim to, aby błąd składającego oświadczenie woli dotyczył treści czynności prawnej. Przepis ten zakłada więc istnienie po stronie składającego oświadczenie woli mylnego wyobrażenia o treści tego oświadczenia (pomyłka) lub o takich okolicznościach, jak np. fakty, do których odnosi się to oświadczenie, normy prawne, mające zastosowanie do dokonywanej czynności prawnej, albo skutki prawne dokonywanej czynności prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.10.2010 r., I CSK 595/09, LEX nr 688663).

Oczywistym jest, że samo niespełnienie oczekiwań strony umowy odnośnie do sposobu jej wykonania przez drugą stronę i związane z tym twierdzenie, że nie doszło do właściwego wykonania umowy nie stanowi podstawy do przyjęcia, że umowa została zawarta w warunkach błędu co do treści czynności prawnej. Błąd oznacza bowiem mylne wyobrażenie o istniejącym stanie rzeczy lub mylne wyobrażenie o treści złożonego oświadczenia woli, nie odnosi się on do sfery motywacyjnej; nadto błąd dotyczyć musi stanu istniejącego w momencie zawierania umowy, nie zaś okoliczności, które nastąpiły w toku wykonywania umowy, doprowadzając stronę do przekonania, że decyzja o jej zawarciu była błędna (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.05.1997 r., I CKN 91/97, LEX nr 79941).

Przepis art. 88 § 1 k.c. stanowi, że uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie, uprawnienie to wygasa upływem roku od wykrycia błędu (art. 88 § 2 k.c.).

Wskazać także trzeba, że wbrew zarzutom skarżącego trafnie sąd pierwszej instancji ocenił opinię biegłej J. C. w części dotyczącej oceny treści aneksu nr (...) albowiem opinia w tej części była jasna, logiczna, spójna i w wystarczający sposób

wyjaśniała zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Zarzut, że w ocenie pozwanego biegła ta była nastawiona „polemicznie” do pozwanego nie jest wystarczające do niepodzielenia wniosków opinii. Podkreślić trzeba, iż jest to jedyny zarzut do tej części opinii podnoszony w apelacji, zarzuty dotyczące błędów merytorycznych dotyczą wyliczenia

wysokości szkody i są zasadne. Prawdopodobnie także ocenił sąd pierwszej instancji zeznania powodów wyjaśniających, dlaczego błędnie rozumieli zapisy aneksu do umowy.

Wbrew zatem zarzutom skarżącego miał sąd pierwszej instancji podstawy do ustalenia, iż powodowie wykazali, że zawierając aneks nr (...) działali pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej i że był to błąd istotny i wywołany przez pozwanego.

Przede wszystkim podkreślić trzeba, że to pozwany wystąpił z propozycją zawarcia aneksu nr (...) do umowy, a wskazać trzeba, że w ogóle takiej potrzeby nie było. Pozwany powinien znać historię kredytu powodów i wiedzieć, że spłacają oni kredyt terminowo, bowiem taka propozycja jak zawarta w aneksie nr (...) powinna być składana jedynie osobom, które miały problemy z płatnościami swojej raty. Bowiem wstrzymanie płatności czy to kapitału czy odsetek zawsze, w dłuższym okresie czasu powoduje skutki niekorzystne dla kredytobiorcy. W określonych sytuacjach gdy kredytobiorca np. ma problemy finansowe jest propozycją korzystną lecz tak nie było przypadku powodów. W okresie kiedy podpisywano aneks nr (...) nie zanotowano wyraźnych zmian kursowych, a kurs CHF/PLN poruszał się w trendzie pobocznym, co nie zapowiadało drastycznego wzrostu zadłużenia i wzrostu miesięcznej raty. Ponadto, wprowadzając Bank w związku z wprowadzeniem aneksu nr (...) przedstawił symulację kosztów obsługi kredytu, jednakże obejmowała ona jedynie najbliższe dwa lata, nie pokazywała natomiast jak będzie wyglądała dalsza spłata tj. po wygaśnięciu programu M. (...) – NBP. Wprowadzało to kredytobiorcę w błąd dotyczący wysokości narastającego zadłużenia. Wskazać też trzeba, że już samo użycie nazwy oferty banku (...) – NBP sugerowało, że w pomoc dla kredytobiorców zaangażowany jest bank centralny, co nie miało nic wspólnego z rzeczywistością i także potencjalnie mogło wprowadzać klientów banku w błąd, kojarząc się z bezpieczeństwem i pomocą ze strony państwa. Poza tym także i użyte w aneksie sformułowania odnośnie oprocentowania kredytu wprowadzały powodów w błąd. Sformułowanie z § 1pkt1 aneksu określało wysokość oprocentowania kredytu na 2,27 % w skali roku. Powodowie wyrazili zgodę na zawarcie aneksu właśnie z uwagi na tak znaczną obniżkę jego oprocentowania. Dokumentem który potwierdza, że powodów wprowadzono w błąd jest załącznik nr 1 z dnia 10 maja 2011 roku zawierający informację o aktualnym saldzie kredytowym na dzień 31 maja 2011 r w kwocie 365 28,60 CHF, przewidzianym saldzie kredytowym na dzień 30.04. 2013 r. w kwocie 348 447,90 CHF oraz kwocie odsetek 0,00 CHF. Zawierając aneks nr (...) powodowie dysponowali załącznikiem nr 1 i przyjęli, że saldo kredytowe na dzień wygaśnięcia aneksu w zależności od kursu franka będzie oscylowało wokół wartości podanych w tych aneksach, a rata oscylowała będzie w granicach 1138-1151 CHF. Tymczasem, zgodnie z informacją pozwanego z dnia 20 sierpnia 2013 roku rzeczywiste saldo kapitału z chwilą wejścia w życie aneksu wynosiło 359 061,49 CHF. Podkreślić należy, że aneks w żadnym jego fragmencie nie informuje o nie pobieraniu umownych odsetek i doliczaniu tych odsetek do kapitału w dniu wygaśnięcia aneksu. Mowa jest wyłącznie o doliczaniu odsetek z tytułu podwyższenia marży. Te nieprecyzyjne sformułowania aneksu nr (...) wprowadziły powodów w błąd co do treści czynności prawnej w zakresie oprocentowania kredytu i wpływu aneksu na ogólne zadłużenie. Gdyby bowiem powodowie wiedzieli o tym jak faktycznie oprocentowane jest ich zadłużenie w okresie obowiązywania aneksu i jak wzrosło saldo ich kredytu liczone we frankach szwajcarskich nie złożyliby oświadczenia woli w dniu 11 lutego 2011 roku.

Powodowie o swoim błędzie dowiedzieli się w połowie maja 2013 roku z pisma pozwanego, w którym określono ich raty i saldo kredytowe, stąd też rację ma sąd pierwszej instancji, iż dochowali rocznego terminu z art. 88§2 kc składając pozwanemu oświadczenie o uchyleniu się od skutków swojego oświadczenia złożonego pod wpływem błędu.

Zatem, rację ma wbrew zarzutom skarżącego sąd pierwszej instancji, iż powodowie skutecznie uchylili się od skutków prawnych swego oświadczenia woli zawartego w aneksie numer (...) z powodu istotnego błędu co do treści czynności prawnej wywołanego przez pozwanego. W tej części zarzuty apelacji na uwzględnienie nie zasługują.

Zasadne są natomiast zarzuty pozwanego co do przyjętego przez sąd pierwszej instancji wyliczenia szkody powodów, nie tylko co do wysokości ale przede wszystkim co do przyjętej przez biegłą C. metody wyliczenia tej szkody. Biegła ta bowiem wyliczyła szkodę powodów na równowartość 32 362,99 CHF, wyliczając tę kwotę jako wzrost kosztów całego kredytu przyjmując, że gdyby nie zawarto umowy kredytu to wysokość spłaty kredytu wyniosłaby 448 081,66 CHF, a po podpisaniu aneksu nr (...) wartość spłaty kredytu wynosiła 481 541,65 CHF. Pomijając zarzuty dotyczące błędów

rachunkowych, nie można podzielić takiego sposobu wyliczenia szkody powodów, albowiem umowa kredytu nadal łączy strony, kredyt nie został spłacony, okres spłaty kredytu wynosi 30 lat, natomiast biegła wyliczyła szkodę tak, jakby umowa kredytu została już zakończona. Powodowie nie mogą żądać naprawienia szkody, która poniosą albo i nie w przyszłości, nie wiadomo bowiem czy umowa nie zostanie rozwiązana ani jak będzie się kształtowała cena CHF w stosunku do złotówki.

Rację ma skarżący, iż skuteczne uchylenie się od skutków prawnych aneksu nr (...) powoduje taką sytuację, jakby aneksu tego w ogóle nie zawarto, dlatego też należy rozliczyć strony biorąc pod uwagę stan z chwili obecnej, wyliczając różnicę pomiędzy tym co powodowie zapłacili, a tym co powinni byli zapłacić gdyby aneksu nie zawarli albowiem umowa kredytu nadal wiąże strony i powodowie nadal raty płacą. Z mocy art. 361§2 kc szkodą są przede wszystkim straty, które poszkodowany poniósł. Zatem z uwagi na fakt, że strony nadal wiąże umowa kredytu i powodowie nadal płacą raty, skoro powodowie uchyli się od skutków prawnych swego oświadczenia woli, istnieją podstawy do przyjęcia, że aneksu w ogóle nie zawarto, zatem strony wiąże umowa kredytu z dnia 7 listopada 2007r w wersji pierwotnej. W tej sytuacji wyliczenie

wysokości szkody powodów nie jest proste i najlepszym rozwiązaniem byłoby ugodowe rozstrzygnięcie tego problemu, jednakże mimo, iż Sąd nakłaniał strony do zawarcia ugody, strony z takiej możliwości nie skorzystały.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny musiał uzupełnić postępowanie dowodowe celem wyliczenia wysokości szkody powodów, dlatego też dopuścił dowód z opinii biegłego ds. rachunkowości celem wyliczenia szkody powodów na skutek zawarcia aneksu nr (...) do umowy, przyjmując, że w okolicznościach niniejszej sprawy szkodą powodów będzie różnica sald zadłużenia na dzień sporządzenia opinii (przy założeniu, że powodowie spłacają kredyt terminowo) wyliczona w ten sposób: saldo zadłużenia z uwzględnieniem aneksu nr (...) minus saldo zadłużenia gdyby aneksu nie zawarto, pomniejszonego o różnicę należnych rat kapitałowych wraz z odsetkami należnymi z tytułu kredytu w przypadku nie zawarcia aneksu nr (...) do umowy i zapłaconych przez powodów rat kapitałowych i odsetek za okres od wprowadzenia aneksu nr (...) do dnia sporządzenia opinii, powiększonej o wprowadzone aneksem numer (...) dodatkowe koszty, inne niż raty kapitałowe i odsetki.

Biegła wyliczyła szkodę powodów na dzień 30 stycznia 2017r., do tej daty miała bowiem informacje o wpłatach rat kredytu przez powodów. Jest to oczywiście opinia dokonana przy przyjęciu hipotetycznych założeń albowiem jak podniesiono wyżej umowa kredytu nadal trwa.

Aby obliczyć hipotetyczną szkodę powodów biegła sądowa w zakresie rachunkowości przedsiębiorstw, banków, analizy ekonomicznej i badania zdolności kredytowej przedsiębiorstw dr E. K. (1) wyliczyła i opisała w opinii trzy warianty:

wariant obejmujący spłatę rat kapitałowo – odsetkowych w wysokości 2.004,00 CHF zgodnie z informacją wynikającą z umowy, wariant obejmujący spłatę rat kapitałowo- odsetkowych w wysokości 1.400- 1.500 CHF jak to miało miejsce w okresie do dnia podpisania aneksu nr (...) do umowy, spłatę kredytu i odsetek zgodnie z umową pierwotną w datach i kwotach wpłaty jak w przypadku aneksu nr (...) z oprocentowaniem jak dla umowy pierwotnej (z założeniem, że przy wpłatach w pierwszej kolejności spłacane są odsetki i dalej kapitał). Podsumowujące wyliczenia zawarła biegła w tabelce:

Wyszczególnienie	Wariant	Wariant	Wariant	Spłata	Różnica	Różnica	Różnica
	Zgodnie z aneksem nr(...)	wg. umowy pierwotnej rata kap.2004 CHF	wg. umowy pierwotnej rata kap.770CHF	Spłata kredytu i odsetek zg. z umową pierwotną w datach i kwotach	3 –kol 2	Kol 4- kol 2	Kol 5- kol 2

				wpłaty jak w przypadku aneksu nr (...) z oproc. jak dla umowy pierwotnej			
Prowizja za podpisanie aneksu	6 748,24	0,00	0,00	0,00	-6 748,24	-6 748,24	-6 748,24
Kwota ubezpieczenia 2011	1938,05	1 881,28	1 899,57	1 922,37	-55	-38,48	-15,68
Kwota ubezpieczenia 2012	1 901,41	1 804,90	1 860,26	1,929,86	-96,51	- 41,15	28,45
Kwota ubezpieczenia 2013	2 027,90	1723,40	1 816,95	1 905,57	-304,50	-210,95	-122,33
Kwota odsetek od dnia obowiązywania aneksu do stycznia 2017	57 092,82	36 720,57	38 891,06	40 226,69	- 20372,25	-18 201,76	- 16 866,13

Różnica kol.5 – kol 2 wynosi 23.723,93

Biegła wyliczyła, że gdyby przyjąć założenie, że spłata rat kapitałowo odsetkowych przebiegałaby na warunkach umowy podstawowej to powodowie nie ponieśliby kosztów:

zawarcia aneksu w kwocie 6 748,24 CHF, zapłaciliby porównywalną składkę na ubezpieczenie OC, zapłaciliby niższe odsetki od kredytu (przy założeniu, że wpłaty w pierwszej kolejności zaliczone zostałyby na spłatę odsetek , a w pozostałej części na spłatę kapitału) , a odsetki naliczone za okres od maja 2011r do stycznia 2017r liczone zgodnie z aneksem nr (...) wyniosłyby 57.092,82 CHF , natomiast liczone od zadłużenia (hipotetycznie przyjmując realizację warunków umowy pierwotnej) wynoszą 40.226,69 CHF, czyli są mniejsze o 16.866,13 CHF.

Podsumowując, biegła wskazała, iż gdyby powodowie nie podpisali aneksu nr (...) do umowy to zapłaciliby mniej o 23.723,93 CHF, zatem hipotetyczna ich szkoda wyniosła **23.723, 93 CHF**.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opinia biegłej jest jasna, logiczna, spójna i w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych.

Oczywistym jest, że sąd nie jest związany opinią biegłych i ocenia ją także na podstawie art. 233 kpc. Jednakże swoistość tej oceny polega na tym, że nie chodzi tu o ocenę kwestii wiarygodności opinii jak przy dowodzie z zeznań świadka lecz o pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii i uzasadnienie dlaczego pogląd biegłych trafił lub nie do przekonania sądu. Zatem z jednej strony konieczna jest kontrola opinii z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania i źródeł poznania, z drugiej stopień zaufania do wiedzy reprezentowanej przez biegłych, nie można bowiem nie podzielić opinii biegłych powołując się jedynie na wiadomości specjalne sądu bądź strony. Nadto sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii dalszych biegłych tylko wtedy, jeżeli zachodzi taka potrzeba (art. 286 kpc), a więc w szczególności wtedy, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest nieprzekonująca, niekompletna, pomija lub wadliwie przedstawia istotne okoliczności, nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, jest niejasna, nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna. Sąd nie jest zobowiązany dopuścić dowód z opinii kolejnego biegłego czy też opinii instytutu tylko z tej przyczyny, że dotychczasowa opinia była dla strony niekorzystna. (patrz. SN z 2016-01-13, V CSK 262/15 . Nie jest też uzasadniony wniosek strony o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych(SN z 30.09.2014r., I UK 128/14).

Strona powodowa zarzutów do opinii biegłej nie składała. Pozwany natomiast złożył zarzuty w piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2017r. (k – 574 akt). W ocenie Sądu Apelacyjnego nie było, wbrew zarzutom podnoszonym przez pozwanego podstaw do dopuszczania dowodu z uzupełniającej opinii biegłej. Pomijając fakt, że biegła E. K. (1) po wydaniu opinii od sierpnia 2017r do końca 2018r. ma przerwę w pełnieniu funkcji biegłej, wyjechała za granicę i nie chciała stawić się do Sądu Apelacyjnego, mimo podejmowanych przez ten sąd prób wezwania jej na rozprawę, to wskazać trzeba, iż podnoszone przez skarżącego zarzuty w poza jednym, odnośnie kursu (...) są w istocie zarzutami do samej tezy opinii, której nie formułowała biegła lecz sąd, wskazać też trzeba, że pełnomocnik pozwanego obecny na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, na której formułowano tezę opinii biegłej żadnych zarzutów ani uwag, co do treści tezy dowodowej nie składał. W szczególności dotyczy to zarzutu nr 7 zawartego w piśmie z dnia 24 lipca 2017r. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten jest błędny, teza opinii pozwala na ustalenie wysokości szkody poniesionej przez powodów, na skutek zawarcia aneksu nr (...) do umowy kredytu. Jeśli natomiast idzie o zarzut nr 1, 3,4 do opinii to wskazać trzeba, że biegła do wyliczeń musiała przyjąć pewne założenia hipotetyczne albowiem w inny sposób nie można było wyliczyć szkody powodów. Biegła szczegółowo w opinii wskazała w jaki sposób dokonała wyliczeń, jaką przyjęła metodologię, dlaczego i w jaki sposób doszła do ostatecznych wniosków. Zarzut nr 2 do opinii jest także chybiony albowiem skarżący nie wskazał jaki wpływ na wyliczenia biegłej miałyby dołączenie harmonogramów, o których w tym punkcie mowa. Podobnie zarzut nr 8 dotyczący daty uchwalenia kodeksu etyki bankowej, skarżący nie wskazuje jaki fakt ten mógł mieć wpływ na wyliczenia wysokości szkody powodów. Zarzut zawarty w punkcie 6 nie jest zarzutem do opinii biegłego, gdyż w tezie opinii nie polecono biegłej dokonania takich wyliczeń. Jeśli idzie o zasadność tego zarzuty to podkreślić trzeba, że pozwany nie wykazał ani nawet nie wskazał jaką kwotę ewentualnie powodowie mogli uzyskać z tytułu. Jedyny merytoryczny zarzut do opinii biegłej, a to zawarty w punkcie 5 zarzutów jest całkowicie chybiony. Pomijając fakt, że skarżący sam przyznaje, że „zweryfikował te kursy wyrywkowo” to wskazać trzeba, że biegła trafnie przyjęła do wyliczeń kurs sprzedaży NBP z dnia poprzedniego tj. w dniu 31 grudnia 2014r przyjęła kurs z 30 grudnia 2014r., bowiem taki sposób wynika z ustawy o rachunkowości, NBP ogłasza bowiem bieżące kursy kupna i sprzedaży walut obcych na podstawie § 5 uchwały Nr 51/2002 Zarządu NBP z 23.09. 2002r w sprawie wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych Dz.U. NBP z 2017r poz. 15 i kurs ten obowiązuje do dnia następnego, do ogłoszenia nowego kursu o godz. 11.45 - 12.00. Zatem, wbrew zarzutom skarżącego biegła przyjęła do rozliczeń prawidłowy kurs CHF.

Podsumowując, opinia biegłej E. K. jest jasna, logiczna i spójna i w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych, dlatego też wnioski pozwanego o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłej E. K. lub kolejnych opinii biegłych są nieuzasadnione i należało je oddalić.

Podsumowując, szkoda powodów wyniosła 23.723, 94 CHF. Powodowie po rozszerzeniu żądania pozwu domagali się zapłaty wyliczonej przez biegłego kwoty (32 369,99CHF wyliczonej według biegłej C.) **przeliczonej na polskie złote według kursu NBP z dnia poprzedzającego wydanie orzeczenia**. Zatem szkoda powodów w przeliczeniu na złotówki, biorąc pod uwagę kurs CHF ogłoszony w dniu 30 października 2017r. tj. 3.7024 wynosi 87.853,51zł. W związku z powyższym zaskarżony wyrok należało z mocy art. 386§ 1 kpc zmienić i obniżyć zasądzoną na rzecz powodów kwotę do kwoty 87.853,51 zł z odsetkami od dnia wyrokowania, gdyż na ten dzień ustalono wysokość szkody, a w pozostałej części powództwo oddalić. Należało także doprecyzować punkt 3 wyroku o tyle, że wskazać, iż powodowie wygrali proces w około 73% (po zmianie), gdyż referendarz sądowy może dokonywać matematycznego przeliczenia kosztów, a nie powinien decydować w jakim stosunku strona proces wygrała.

W pozostałej części apelację jako pozbawioną podstaw należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 100 zdanie pierwsze kpc stosunkowo je rozdzielając. Postępowanie apelacyjne powodowie wygrali w około 73%. Koszty postępowania apelacyjnego wyniosły: zaliczka na biegłego 1000zł powodowie, 802zł pozwany (z kwoty 1000zł wykorzystano 802 zł, pozostałe 198zł zostanie pozwanemu zwrócone), koszty zastępstwa procesowego każdego z pełnomocników 5.400zł x 2 oraz kwota 6.570zł opłata od apelacji uiszczona przez pozwanego; łącznie 19.171zł. Skoro powodowie wygrali postępowanie apelacyjne w 73% powinni ponieść 27% kosztów czyli 4.792,75zł , a ponieśli 6.400zł, na co składają się 5.400zł koszty zastępstwa procesowego oraz 1000zł zaliczki na biegłego. Zatem pozwany powinien zwrócić powodom 1.606zł z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Ewa Jastrzębska	SSA Joanna Kurpierz
-------------------------------------	---------------------	---------------------